

Sygn. akt III AUa 407/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi W. M.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 27 lutego 2012 roku w sprawie VII U 1321/12

o prawo do emerytury i odsetki

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 21 lutego 2013 r. sygn. akt VII U 4311/12

oddala apelację.

III A Ua 407/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 października 2011 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 ze zm.) wstrzymał W. M. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r., ponieważ w tej dacie kontynuowała ona zatrudnienie.

W odwołaniu od tej decyzji W. M. w istocie domagała się jej zmiany poprzez ustalenie prawa do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2012 r. wydanym w sprawie sygn. akt VII U 1321/12 Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Wnioskodawczyni W. M. złożyła w dniu 14 grudnia 2012 r. skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 27 lutego 2012 r. wydanym w sprawie sygn. akt VII U 1321/12. Powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, którego sentencja została ogłoszona w dniu 22 listopada 2012 r. w Dz.U. 2012 r., poz. 1285, wносиła o wznowienie postępowania sądowego w sprawie zawieszony emerytury i wypłaty zaległych świadczeń wraz z ustawowymi odsetkami.

W odpowiedzi na skargę Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o jej oddalenie w części dotyczącej wypłaty świadczenia za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. Organ rentowy podniósł, iż roszczenie wnioskodawczyni co do podjęcia wypłaty emerytury zasługuje na uwzględnienie dopiero od dnia ogłoszenia w/w wyroku Trybunału Konstytucyjnego, tj. od dnia 22 listopada 2012 r.

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie wznowiając postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 27 lutego 2012 r. wydanym w sprawie sygn. akt VII U 1321/12, zmienił częściowo zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 6 października 2011 r., znak: (...) i ustalił W. M. prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (pkt I wyroku); uchylił zaskarżony wyrok w pkt I w pozostałej części i umorzył w tym zakresie postępowanie (pkt II wyroku) oraz wniosek o wypłatę odsetek przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L. (pkt III wyroku).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że W. M. urodzona w dniu (...), złożył w dniu 15 maja 2009 r. wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 22 maja 2009 r. pozwany organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 1 maja 2009 r. W. M. w tej ostatniej dacie pozostawała w zatrudnieniu.

Organ rentowy powołaną wyżej decyzją z dnia 6 października 2011 r. wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r., z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2012 r. wydanym w sprawie sygn. akt VII U 1321/12 Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od tej ostatniej decyzji. Podstawą tego rozstrzygnięcia był przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Decyzją z dnia 19 lutego 2013 r. (...) Oddział w L. wznowił ubezpieczonej wypłatę świadczenia emerytalnego od dnia 22 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy podniósł, iż Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach

publicznych (...) w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz.U. 2012 r., poz. 1285).

Sąd I instancji opowiadając się za retroaktywnymi skutkami orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego uznał, że po ogłoszeniu orzeczenia tego Trybunału uznającego przepis za niezgodny z Konstytucją, przepis ten nie może być stosowany przez sądy i inne organy nie tylko na przyszłość, lecz również w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału. W konsekwencji przy rozstrzygnięciu przedmiotowej sprawy należało, zdaniem Sądu Okręgowego, pominąć przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy dalej podniósł, iż w związku z powołanym wyżej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., a więc również dla wnioskodawczynie, przysługiwało bez względu na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Tym samym od dnia 1 października 2011 r. wnioskodawczynie zachowała prawo do wypłaty emerytury.

Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania Sąd Okręgowy na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i ustalił wnioskodawczynie prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

W związku z tym, że decyzją z dnia 19 lutego 2013 r. organ rentowy wznowił wnioskodawczynie wypłatę emerytury od dnia 22 listopada 2012 r., zgodnie z żądaniem skargi, wyrok w tej części należało uchylić i umorzyć postępowanie w tym zakresie.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż w sprawie niniejszej nie mógł orzekać w przedmiocie żądania odsetek, które zostało zgłoszone w skardze o wznowienie postępowania. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dochodzenie przed sądem prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego, jest niedopuszczalne (z wyjątkiem przewidzianym w art. 477⁹ § 4 k.p.c.), a treść decyzji, od której wniesiono odwołanie, wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu. Żądanie odsetek zostało więc przekazane organowi rentowemu jako właściwemu. Dopiero od decyzji wydanej przez organ rentowy na skutek tego wniosku ubezpieczona będzie mogła w przyszłości wnieść odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.. Organ rentowy zaskarżył wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej pkt I i III. Zarzucił mu błędną interpretację art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i niewłaściwe zastosowanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. 2012 r., poz. 1285) oraz naruszenie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) poprzez ustalenie prawa do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

W konsekwencji tych zarzutów pozwany organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I i III poprzez oddalenie skargi.

W uzasadnieniu apelacji pozwany organ rentowy powołując się na art. 190 ust. 3 Konstytucji RP wskazał, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego wywiera skutki prawne od daty ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, a więc na przyszłość. W wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 Trybunał Konstytucyjny nie wskazał innej daty utraty mocy prawnej przez przepisy w nim wskazane. Zdaniem ZUS powołany ostatnio wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia wypłaty emerytur na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 ze zm.) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Mając to na uwadze ZUS podjął wypłatę emerytury W. M. od dnia 22 listopada 2012 r., tj. od dnia

ogłoszenia w/w wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Apelant podniósł nadto, że wniosek o odsetki jest przedwczesny i jako taki winien być oddalony.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie W. M. wnoszą o jej oddalenie. Powołując się na stanowisko doktryny prawa podniosła, że stwierdzenie niekonstytucyjności konkretnego przepisu następuje *ex tunc*, tj. od jego wejścia w życie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacji nie zasługuje na uwzględnienie.

Zagadnieniem mającym istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy niniejszej była możliwość zastosowania wobec wnioskodawczynie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r., Nr 153, poz. 1229 ze zm.) zakwestionowanego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, w okresie poprzedzającym jego wejście w życie. Wyrokiem tym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że „art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku, Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Oceniając skutki wyroku, Trybunał Konstytucyjny jednocześnie stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz.U. 2012 r., poz. 1285).

W sprawie niniejszej bezsporny był fakt, że wnioskodawczynie należą do kręgu osób objętych powołanym wyżej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ prawo do emerytury nabyła z dniem 1 maja 2009 r., a więc w okresie, kiedy realizacja prawa do tego świadczenia nie wymagała rozwiązania stosunku pracy.

W tym miejscu należy wskazać, że art. 37 pkt 5 lit. „b” ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz.1507 ze zm.) uchylił z dniem 8 stycznia 2009 r. przepis art. 103 ust. 2a powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od dnia 1 stycznia 2011 r. przepis ten ponownie został dodany do ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako art. 103a, a to z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 powołanej wyżej ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych (...).

Decyzją z dnia 6 października 2011 r. organ rentowy wstrzymał wnioskodawczynie wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r., przy czym jak wynika z odpowiedzi na odwołanie od tej decyzji, wniesionej w sprawie Sądu Okręgowego w Lublinie, sygn. akt VII U 1321/12, podstawę tej decyzji stanowił powołany wyżej przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W zaistniałej zatem sytuacji faktycznej, dla wznowienia postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 27 lutego 2012 r. wydanym w ostatnio powołanej sprawie i następnie dla merytorycznego orzeczenia na nowo, decydujące znaczenie miała ocena skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 w odniesieniu do stanu prawnego poprzedzającego wejście w życie tego orzeczenia.

Przystępując do rozważań w tej materii należy stwierdzić, iż problematyka dotycząca wpływu orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego na stosunki prawne ukształtowane pod rządami przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją RP nie należy do łatwych i nie jest jednolicie rozumiana w orzecznictwie sądów powszechnych oraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 38/06 - LEX nr 398455; z 21 dnia listopada 2006 r., II PK 42/06 - LEX nr 950622).

W razie wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku ogłoszonego niezwłocznie (art. 190 ust. 2 Konstytucji), za przyjęciem wstecznego jego działania przemawia argument, że stan niezgodności ustawy z Konstytucją jest okolicznością obiektywną, istniejącą w całym okresie koegzystencji tych dwóch aktów tj. ustawy zasadniczej i ustawy „zwykłej”. Odmowa zastosowania wadliwego przepisu do zdarzenia faktycznego sprzed ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego może opierać się wprost na uznaniu jego skutków *ex tunc*, czyli w praktyce na uznaniu retroaktywności, albo na przesłankach dominacji przepisów Konstytucji nad innymi oraz wiążącym orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z nią przepisów ustawy, co prowadzi do odmowy zastosowania przepisu niezgodnego z aktem wyższego rzędu, nawet gdyby wyrok Trybunału Konstytucyjnego miał działać tylko na przyszłość. Pogląd ten znajduje oparcie w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. uchwała z dnia 23 stycznia 2001 r., III ZP 30/00 - OSNAPUS 2001, nr 23, poz. 685; wyrok z dnia 10 listopada 1999 r., I CKN 204/98 - OSNC 2000, nr 5, poz. 94; postanowienie z dnia 7 grudnia 2000 r., III ZP 27/00 - OSNAPUS 2001, nr 10, poz. 331; oraz uzasadnienia orzeczeń: z dnia 18 kwietnia 2002 r., III RN 4/01 - OSNAPUS 2003, nr 2, poz. 25; z dnia 12 czerwca 2002 r., II UKN 419/01 - OSNAPUS 2002, nr 23, poz. 580; z dnia 27 września 2002 r., II UKN 581/01 - OSNAPUS 2002, nr 23, poz. 581; oraz z dnia 15 stycznia 2003 r., IV CKN 1639/00 - nie publ.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie można zgodzić się z wywodami apelacji jakoby przepis art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej uzasadniał pogląd prezentowany przez organ rentowy, że zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis nie powinien być stosowany w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału w Dzienniku Ustaw, a więc zaistniałych przed dniem 22 listopada 2012 r. Stosownie do art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny - dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej, Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów.

Z treści ostatnio powołanego przepisu Konstytucji RP apelant wywodził, iż nieokreślenie przez Trybunał Konstytucyjny w powołanym wyżej wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 innej, późniejszej daty jego wejścia w życie, oznacza, że wyrok ten wszedł w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, tj. 22 listopada 2012 r. Takiego stanowiska nie można uznać za prawidłowe. Apelant zupełnie bowiem pominął w swoich rozważaniach te uregulowania Konstytucji RP, które w sposób wyraźny wskazują na retroaktywne skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego orzekającego o niekonstytucyjności przepisu prawa. W tym miejscu należy wskazać przepis art. 190 ust. 4 Konstytucji, który stanowi, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Przyjęcie stanowiska organu rentowego przekreśliłoby sens instytucji wznowienia postępowania (którego celem jest przecież wydanie orzeczenia zgodnego z prawem) w sytuacji, gdy orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zawiera wiążące stwierdzenie, iż akt normatywny pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu.

W nowym stanie prawnym, ukształtowanym w następstwie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, rozpatrzenie sprawy jest nie tylko dopuszczalne, ale możliwość taka jest ujęta jako podmiotowe, konstytucyjne prawo jednostki. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2006 roku, I PK 116/05 (LEX nr 214272), realizację

reguły określonej w art. 190 ust. 4 Konstytucji, stanowi na gruncie postępowania cywilnego przepis art. 401¹ k.p.c., nakazujący wznowienie postępowania sądowego w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową, lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W konsekwencji, po wznowieniu postępowania na podstawie art. 401¹ k.p.c. sąd stwierdzając, iż orzeczenie zostało wydane na podstawie obowiązującego aktu prawnego, ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy, uznając, że choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zostać w sprawie zastosowany, co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny.

Kolejnym argumentem przemawiającym za retroaktywnością orzeczeń Trybunału jest przewidziana w art. 193 Konstytucji RP instytucja pytania prawnego. Przepis ten stanowi, że każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Istota pytania prawnego sprowadza się bowiem do zastosowania orzeczenia Trybunału do zaistniałego w przeszłości stanu faktycznego przez sąd orzekający w danej sprawie.

Reasumując, stwierdzić należy, iż utrata mocy obowiązującej przepisu (aktu prawnego) zakwestionowanego przez Trybunał Konstytucyjny następuje, stosownie do cytowanego wyżej art. 190 ust. 3 Konstytucji, z chwilą wejścia w życie orzeczenia Trybunału i orzeczenie to ma w tym zakresie charakter konstytutywny. Oznacza to, że przepis ten z datą ogłoszenia wyroku Trybunału zostaje wyeliminowany z porządku prawnego i po tej dacie nie może być stosowany.

Utrata mocy obowiązującej nie oznacza jednak unieważnienia wcześniej istniejącego stanu prawnego. Eliminacja skutków wynikających z niekonstytucyjnych przepisów wymaga indywidualnych rozstrzygnięć w sferze stosowania prawa.

Sąd Apelacyjny podziela ukształtowane na tle omawianej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis prawa nie może być stosowany przez sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (por. powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2006 r., II PK 42/06 – LEX nr 950622 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CO 43/08 – LEX nr 564856).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, inne rozumienie skutków orzeczenia Trybunału w przedmiocie niekonstytucyjności przepisów, naruszałoby zasadę demokratycznego państwa prawnego wynikającą z art. 2 Konstytucji R P. Pozwalałoby władzy ustawodawczej, a za jej pośrednictwem władzy wykonawczej, na korzystanie z „niepewnych konstytucyjnie” rozwiązań prawnych bez ponoszenia odpowiedzialności w tym zakresie. Do czasu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności przepisów (aktów prawnych) z Konstytucją, istniałaby bowiem możliwość osiągnięcia określonych skutków.

Odnosząc powyższe rozważania do sytuacji faktycznej zaistniałej w sprawie niniejszej stwierdzić należy, iż prawidłowo Sąd I instancji uznał, że skoro rozstrzygnięcie zawarte w decyzji z dnia 6 października 2011 r. zostało oparte na przepisie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który uznany został za niekonstytucyjny, to nie mógł on stanowić podstawy wstrzymania wypłaty emerytury wnioskodawczyni od 1 maja 2012 r. Wznawiając postępowanie Sąd Okręgowy trafnie więc zmienił częściowo wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 27 lutego 2012 r. oraz poprzedzając go decyzję organu rentowego z dnia 6 października 2011 r. poprzez ustalenie W. M. prawa do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. Oznacza to, że przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego był całkowicie nieuzasadniony.

W konsekwencji tego nie można było wniosku o wypłatę odsetek uznać za przedwczesny. Apelacja również w tym zakresie jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.